

REŠITVE 7. razred

1. naloga

a)

Poglejmo, kaj lahko sklepamo samo iz prve izjave. Recimo, da smo na Otoku vitezov in oprod. Izjava je zato neresnična in domačin je oproda. Recimo, da smo na Otoku treh plemen. Izjava je zato resnična in domačin je vitez ali normalnež. Resničnosti izjave ne moremo določiti.

Druga izjava je vedno resnična. Recimo, da smo na Otoku vitezov in oprod. Potem je domačin vitez, prva izjava bi morala biti zato resnična, je pa neresnična. To je protislovje. Torej smo na Otoku treh plemen. Prva izjava je resnična, zato je domačin vitez.

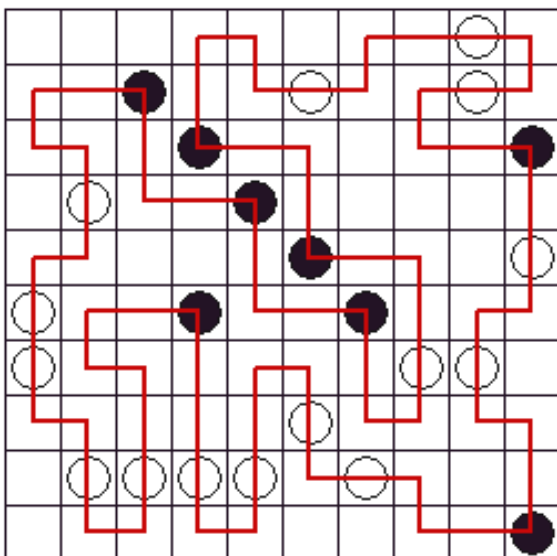
1. c
2. a
3. b

b)

Prva izjava je vedno neresnična, ker moramo biti natanko na enem otoku. Recimo, da smo na Otoku vitezov in oprod. Potem je domačin oproda. Vendar je druga izjava resnična, kar je protislovje. Torej smo na Otoku treh plemen. Zato je tudi druga izjava neresnična in domačin je oproda.

1. b
2. b
3. b

2. naloga

3. naloga

	Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek
Andrej	solata	pijača	glavna jed	predjed	sladica
Emil	Sladica	predjed	pijača	solata	glavna jed
Jernej	predjed	glavna jed	solata	sladica	pijača
Oliver	glavna jed	sladica	predjed	pijača	solata
Tomaž	pijača	solata	sladica	glavna jed	predjed

Razlaga:

Najprej vpišemo jedi, za katere izvemo točen dan že iz podatkov.

	Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek
Andrej			glavna jed (1)		
Emil					glavna jed (1)
Jernej	predjed (2)	glavna jed (2)	sol /slad (3)		
Oliver					solata (4)
Tomaž			sol /slad (3)		

Iz (3) izvemo, da sta Jernej in Tomaž v ponedeljek in petek pripravila predjed in pijačo, v sredo pa solato ali sladico. Ker je Jernej v ponedeljek pripravil predjed, je zato v petek pijačo, Tomaž pa ravno obratno. Zdaj lahko določimo še, da je Andrej pripravil pijačo v torek.

	Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek
Andrej		pijača (5)	glavna jed (1)		
Emil					glavna jed (1)
Jernej	predjed (2)	glavna jed (2)	sol /slad (3)		pijača (3)
Oliver					solata (4)
Tomaž	pijača (3)		sol /slad (3)		predjed (3)

Po pravilu, da se vsak dan pojavi vsaka jed in je vsak od fantov pripravil vse jedi, dopolnimo tabelo (kot da bi reševali 5x5 sudoku).

	Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek
Andrej	solata	pijača (5)	glavna jed (1)	predjed	sladica
Emil	sladica		pij/pred		glavna jed (1)
Jernej	predjed (2)	glavna jed (2)	sol /slad (3)	sol/slad	pijača (3)
Oliver	glavna jed		pij /pred		solata (4)
Tomaž	pijača (3)	sol/slad	sol /slad (3)	glavna jed	predjed (3)

Upošteevamo, da je Oliver naredil sladico pred Jernejem (4), kar je možno le tako, da je Oliver naredil sladico v torek (v sredo je ne more, ker jo naredi Jernej ali Tomaž (3)). Zdaj lahko izpolnimo celo tabelo.

4. naloga

a)

dveh ovcah / treh kozah (napisani morata biti vsaj dve živali ženskega spola)

b)

a) kravo in oslico? *þær óttast hvor aðra*

b) dve kozi in tri bike? *þau óttast hvert annað*

<i>þær</i>	<i>óttast</i>	<i>hvor /hver, hvort</i>	<i>aðra</i>
<i>þau</i>	<i>óttast</i>	<i>hvert / hver, hvort</i>	<i>annað</i>

c) - **razlaga**: Katere besede bomo uporabili v stavku »bojita/bojijo se drug drugega« je odvisno od dveh parametrov:

1. število živali v stavku: 2, več kot 2
2. spol živali v stavku: obe moški, obe ženski, mešano

<i>þeir</i> (m. sp.) <i>þær</i> (ž. sp.) <i>þau</i> (mešano)	<i>óttast</i>	<i>hvor-</i> (dvojina) <i>hver-</i> (množina)	-Ø (m. in ž. sp.) -t (mešano)	<i>annan</i> (m. sp.) <i>aðra</i> (ž. sp.) <i>annað</i> (mešano)
onadva/onidve oni/one/ona	se bojita/bojijo	drug		dругega

þeir(m. sp.), *annan*(m. sp.), obe živali moškega spola

þær(ž. sp.), *aðra*(ž. sp.), obe živali ženskega spola

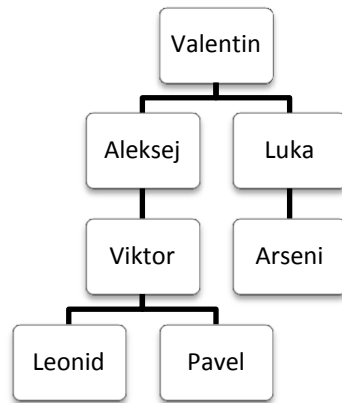
þau(mešano), *annað*(mešano), ena žival ženskega, ena moškega spola

hvor- (dvojina)

hver- (množina)

-t (mešano)

5. naloga

6. naloga

Igor	Jaka	Katja	Luka	Maja	Nika	Oto	Peter
L	S	S	S	L	S	L	L

Razlaga:

- Ker si izjavi nasprotujeta, lažeta oba, nista iste vrste. **Jaka je torej sod, Igor pa lih.**
- Če bi Luka govoril resnico, bi bili vsi iste vrste. Potem se ne bi izjavi Katja in Maja nasprotovali. Torej Luka laže, zato Maja in Katja nista iste vrste, niti Maja in Luka nista iste vrste. Ostane, da sta iste vrste Katja in Luka, torej Katja ne laže. **Luka in Katja sta soda, Maja pa liha.**
- Če bi Nika govorila resnico, bi vsi bili sodi. Toda potem bi Oto lagal (implikacija; $1,0 \Rightarrow 0$). Nika torej laže, laže pa tudi Peter, v nasprotnem primeru bi bila Nikina izjava resnična. Peter je torej lihi. Nika je soda, ki laže Otonu, zato je ta lih. Otova izjava je resnična (implikacija; $0,0 \Rightarrow 1$). **Oto in Petr sta Liha, Nika je soda.**

7. naloga

(a), (b)	jölul folid, lulüdel	4. avgust, četrtek
	velul telsetelid, mälüdel	22. julij, petek
	velul telsejölid, lulüdel	28. julij, četrtek
	lulul telsefolid, kilüdel	24. maj, torek

lulul telid, telüdel	<i>2. maj, ponedeljek</i>
jölul telsid, velüdel	<i>20. avgust, sobota</i>

(c) *25. maj, sreda* — **lulul telseulid, folüdel**.

(č) **mälul lulid, balüdel** — *5. julij, nedelja*.

Razlaga.

Števke v volapüku so: **tel** 2, **kil** 3, **fol** 4, **lul** 5, **mäl** 6, **vel** 7, **jöl** 8; iz naloge č) ugotovimo še, da je 1 **bal**.

Števk*a-s* je »števka-deset«.

Števk*a1-se-števka2* je »števka1-deset in števka2«.

V datumih v volapüku je na prvem mestu mesec, na drugem dan.

Imena za mesece in za dneve v tednu se tvorijo iz števnikov:

- končnica za mesece je **-ul**,
- končnica za vrstilne števnike **-id**,
- končnica za dneve v tednu **-üdel**,
- prvi dan v tednu je nedelja.

8. naloga

	1	2	3	4	5	
1		×				13
2	×	×		×		8
3			×		×	7
4	×		×	×	×	2
5	×	×	×	×		5
	4	7	3	4	8	

9. naloga

A=V, B=O, C=O, D=V, E=V, Iskani opreda je B.

Predpostavimo, da je A oproda. Torej laže, kar pomeni, da morata biti obe njegovi delni trditvi neresnični. Tako je prvi del njegove izjave (ko o sebi pravi, da je oproda) neresničen, iz tega pa sledi, da je A vitez. Tukaj pridemo do protislovja, saj smo na začetku predpostavili, da je A oproda. Dokazali smo, da A ne more biti oproda, zato je vitez.

B pravi, da je A oproda, kar pa ne drži, zato sklepamo, da je B oproda.

B je tudi iskani oproda, saj A, ker je vitez, govori resnico. In ker ni oproda (prvi del njegove izjave zato ne drži), mora biti res, da je B iskani oproda, sicer bi bilo to, kar pravi A, neresnično.

Ker je B iskani oproda, je E vitez, saj govori resnico ne glede na to, ali je to, kar v svoji izjavi navaja o sebi, resnično ali neresnično.

A in E sta torej viteza, zato D govori resnico, saj sta oba iz istega plemena. D je torej vitez.

Glede na to, kar pravi C, bi morala biti B in D bodisi oba oprodi bodisi oba viteza. To pa ni mogoče, saj je B oproda, D pa vitez. C torej ne govori po resnici, zato je oproda.

10. naloga

a. Prevedite v slovenščino:

lotutzen nauzue

Vežete me.

katuek entzutzen naute

Mački me slišijo.

gizona lagunek entzutzen dute

Prijatelji slišijo človeka.

b. Prevedite v baskovščino:

Maček me zapušča.

katuak utzitzen nau

Medvedi te vzamejo.

hartzek hartutzen haute

Teta veže medveda.

hartza izebak lotutzen du

Ti slišiš teto.

izeba entzutzen duk

Pravila.

1. Glagol je nepregiben. Glagoli so: *lotutzen* vezati, *utzitzen* zapuščati, *entzutzen* slišati, *hartutzen* vzeti.

2. Beseda, ki sledi glagolu (približno ustreza našemu zaimku), pove:
- v kateri osebi in številu je glagol in
 - na koga se nanaša: na »tebe«, na »mene« ali na nekaj/nekoga tretjega

		mene	tebe	njega
ednina	1. oseba	-	-	-
	2. oseba	nauk	-	-
	3. oseba	-	hau	du
množina	1. oseba	-	-	-
	2. oseba	-	-	duzue
	3. oseba	naute	haute	-

3. Samostalniki se končajo na **-a** v ednini in na **-e** v množini. Samostalniki so: *gizona* človek, *hartz* medved, *izeba* teta, *katua* maček, *laguna* prijatelj.
4. Osebek (»kdo ali kaj«) ima končnico **-k**.
5. če je v stavku samo en samostalnik, je ta na prvem mestu (ne glede na to, ali je predmet ali osebek):

samostalnik	glagol	beseda iz tabele zgoraj	
hartzak	lotutzen	hau	Medved te veže.
izebek	lotutzen	naute	Tete me vežejo.
gizonek	entzutzen	haute	Ljudje te slišijo.
lagunak	utzitzen	hau	Prijatelj te zapušča.
-	entzutzen	nauk	Slišiš me.

6. če sta v stavku dva samostalnika, je najprej predmet, potem osebek:

predmet	osebek	glagol	beseda iz	tabele zgoraj
laguna		utzitzen	duzue	Zapuščate prijatelja.
katua	gizonak	hartutzen	du	Človek vzame mačka.

(2, 5 in 6 je mogoče izraziti tudi kako drugače. Pri 2 zadošča ustrezno označena tabela. Pri 5 in 6 gre za to, da se ugotovi, da sta dva tipa stavkov in da se to ustrezno razloži, tako da se ujema z vsemi primeri.)

11. naloga

a) NERESNIČEN (1T)

Če bi Ana Cenetu govorila resnico, bi pomenilo, da Cene Ano nadzoruje. Ana pa pravi, da Cene ne nadzoruje nikogar – protislovje. (2T)

b) NERESNIČEN

Recimo, da je resničen. Ana nadzoruje Ceneta, Cene nadzoruje Blaža, Blaž pa Ano, saj mu ta ne laže. Dobimo strukturo, ki ni hierarhična.

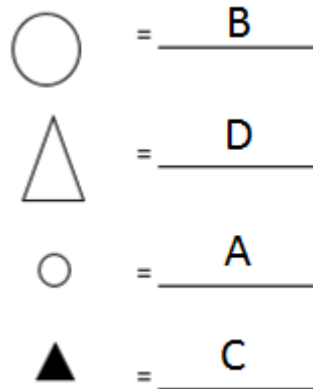
- c) Ana: DA Blaža
 Blaž: DA Ceneta
 Cene: DA Davida
 David: NE
 Direktor je Ana.

12. naloga

T	N	L	U	F	Z	Č
G	J	I	G	F	D	I
K	K	L	H	Č	E	E
M	A	M	C	S	Š	Š
R	N	B	R	T	Z	B
V	O	P	U	V	Ž	O

C	J	P	H	S	D	ž
---	---	---	---	---	---	---

13. naloga

14. naloga

- a) Rot tank niet.
- b) Prosor koork gaan hij.
Ik kebk gaan nita.
- c) Ona sliši študentko.
Stric ima sladoled.
Dekle ne vidi fanta.
Teta ne vidi.
- d) Nit. Ker je Nita teta in opazimo, da se za ženski spol moškemu doda končnica –a.
- e)

Običajno	Osebek (kdo)	Povedek (kaj dela)	aan	Predmet (koga, kaj,
----------	--------------	--------------------	-----	---------------------

				česa...)
Zanikanje	Osebek (kdo)	Povedek (kaj dela)	gaan	Predmet (koga, kaj, česa...)
Če ni predmeta	Osebek (kdo)	Povedek (kaj dela)	niet	

f) Če je v stavku predmet, se aan spremeni v gaan. Sicer se na konec doda niet.